

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Libertatea pressei.

În dieta din Budapesta se debate acum proiectul asupra reformei de pressă. Proiectul a fost prezentat de ministrul iustitiei Balogh, dar a fost combătut de diferitele sindicate ale ziariștilor, scriitorilor și a tuturor categoriilor de oameni cu carte, cari au văzut în reforma aceasta umbra unei reacțiuni, ce se desvăște tot mai cutezător. Partidele opoziționale, cari, pe motiv că s'a introdus un nou regulament de casă, au încunjurat până acum palatul de pe malul Dunării, s'au văzut în urmă nevoite a merge în parlament și a apăra batăr aceasta libertate, care pentru ori care țară și popor, este cea mai puternică cheazășie a progresului și a moralului public.

Astfel, în parlamentul din Budapesta, lupta între partidele maghiare se dă iarăși cu aceeași inversunare, ca în vremile cele bune și șefii opoziției nu cruță nici timp, nici osteneală, nici vorbă, ca să oprească partidul guvernamental în drumul său și să mântue libertatea pressei pe seama statului ungar. Ședințele s'au prelungit la dublu, se țin până seara la șapte, cu toate aceste nu se vede oboseala de loc pe cele două tabere beligerante.

În pressa românească de abea se simte ceva din aceasta inversunată luptă! Ca și când pe noi puțin ne-ar interesa libertatea pressei în Ungaria și n'am avea motive suficiente, ca să ne intereseze. Ar trebui să facem un lung istoric, ca să dovedim contrarul, n'o facem însă, căci în privința aceasta suntem toți în clar cu situația. Din acest punct de vedere nici nu ne mai luăm osteneala să facem baremi comparația obișnuită, ca să constatăm, dacă reforma aceasta a guvernului e pentru noi o pagubă ori un câștig?

Căci nu legea ca atare e hotăritoare pentru noi, ci felul cum ea se aplică, iar în privința aceasta avem noi experiențele necesare.

Pentru situație e totuș caracteristic, că atât partidul guvernamental, cât și opoziția *află de necesară o lege a pressei*. O lege ca toate legile, cu articoli și paragrafi, cu respicate hotăriri și subtile definiții de drept, cu alte măsuri și noauă pedepse, cari toate făuresc cadrele, între cari pressa să se miște „liber”. În definitiv ori care lege este o restricție a unei libertăți și într'un stat modern nici nu poate fi altcum. Singur pressa a făcut până acum acea binecuvântată excepție, care pentru unele țării se poate zice, că a fost o mană cerească. În cele mai multe state însă libertatea pressei este și azi o doctrină numai, o problemă, pe care o discută învățații, în cărțile lor, dar pe care detentorii puterii au destule motive, ca să o desconsidere.

Curios, că felul acesta de gândire stăpânește în mare parte și păturile largi ale societății maghiare. Din articolii, cari se scriu, din vorbirile, cari se spun, în această materie, se poate ceti mereu, glasul celor mai mulți, cari strigă: Trebuie pus frâu pressei. Prea multe se scriu prin gazete. Prea se dau pe față lucruri, cari ar trebui să rămână ascunse. Prea obraznic e tonul redactorilor față de cei mari, prea disprețitor față de cei mici și multe altele, câte se pot spune oamenilor, ce zilnic se agită, luptă, se sbat, sufer pentru idealul, de a se reface toate în bine, de a se ridica moralul public etc.

Nivoul cultural al unui popor se arată cu astfel de ocazii. Din felul cum își apără libertățile publice deduci cu siguranță la valoarea lui, iar din libertatea de pressă la nivoul moral.

Opinia publică ungurească e în privința aceasta încă departe de a aprecia după cuviință importanța pressei. Dacă ar fi altcum, atunci altcum s'ar vorbi la chestia dela ordinea zilei, nu pedepse și paragrafi noi s'ar statori, ci s'ar inarticula un singur paragraf, care ar decreta absoluta libertate a pressei, azi singura garanță a progresului, al civilizației într'un stat.

Că se întâmplă tocmai contrarul, înseamnă, că în stat mai sunt multe lucruri, cari azi nu se pot da publicității, că vieța politică, socială, economică, particulară, familiară, mai are multe de ascuns.

Ei dar aceste înzădar le povestim noi aci, căci nu le vor auzi cei dela Budapesta. Nici nu e scopul nostru acesta. Noi vrem, ca glasul nostru să-l audă ai noștri de acasă și să vadă în pressa noastră modestă, aceea garanță a unui viitor mai bun, pe care de atâtea ori îl lăsăm să se intervadă din șirele noastre. Cele ce se scriu aci, se fac dintr'un desăvârșit idelism, dintr'un dor superior de a vedea acest neam al nostru și biserica lui, ridicat din întunec, bogat, harnic, cult, conștient de datorințele sale și cu frica lui Dumnezeu. În serviciul acestui ideal, noi pressa românească, ne punem tot sufletul nostru. Pe cei răi, inconștienți, leneși și inditerenți îi certăm, nu ca să-i omorăm, ci ca să-i prindem și pe ei la carul muncii conștiente naționale.

Și deși în Budapesta se făurește noua lege de pressă, pentru chestiile noastre interne și lucrurile noastre, ne rezervăm aceeași libertate de acțiune, pe care o credem necesară în interesul existenței și viitorului unui popor tinăr, cum suntem noi. Numai o libertate bine pricepută a pressei românești ne va putea mântui dela multe dezastre interne, dela multe decepții, ce ne

așteaptă în viitor. În presa românească va trebui încă mult timp să se audă în privința aceasta vorba veche: Totul pentru națiune.

Șovinistii maghiari în delegațiunea ungurească. Cu titlul de mai sus scrie „Germania“ din Berlin, organul oficial al centrului, cel mai puternic partid politic din reichstagul german, un important prim-articol despre cele petrecute în delegațiunea maghiară. Face o amănunțită dare de seamă asupra politicii de naționalități, inaugurată de guvernele șoviniste în Ungaria la apărarea politicii lui Berchtold și nizuințele de împăcare ale lui Tisza, apoi încheie: Acest pas al contelui Apponyi și al prietenilor lui este cea mai eclatantă dovadă, că acestor domni nu e permis să li-se facă nici o concesie și e timpul suprem, ca să se extirpeze pe toate terenele șovinismul maghiar, atât în interesul Ungariei, cât mai ales în cel al monarhiei.

Amiciția sârbo-română. În cursul războiului balcanic s'a accentuat de atâtea ori comunitatea de interese ale Țării românești și Serbiei. De atunci s'au îndulcit mult raporturile amicale dintre aceste 2 țări dela Dunărea de jos. De câte ori se dă ocaziune, opinia publică din Serbia și România demonstrează cu amiciția ce-și datoresc aceste 2 popoare. Un caz recent de apropiere sârbo-românească este și prilejul ducerii clopotului Karageorge din Craiova la Belgradul Serbiei. Deputația condusă de dl N. Iorga a fost primită în audiență de regele Petru și reținută la dejun. Dl profesor Iorga a fost decorat cu ordinul „Sf. Sava“ în grad de mare ofițer, iar dnl Carianopol și Georgescu din Craiova, membrii ai

delegației, cu acelaș ordin în gradul de cavalier.

Dl Iorga a ținut apoi la academia sârbească o conferență la care au azistat atât prim-ministrul cât și ministrul instrucției publice.

Chestiunea evreiască în România. Ovrei din Țara românească se folosesc de un bun timp de toate mijloacele ca se silească guvernul român, să-i încetățenească în masă. Războiul balcanic a făcut, ca chestia evreiască din Țară să ia proporții tot mai mari. Evreii sperau, că în urma ocupării Cuadrilaterului, cele vre-o câteva sute de evrei bulgari, cari în Bulgaria să bucurau de drepturi egale, se provoacă finalizarea chestiei evreiești din România, dacă va fi lipsă chiar cu intervenirea Europei. Alianța israelită provocase uniunea evreilor din România, ca să ceară deci drepturi egale și încetățenirea evreilor. Presa mondială, care e în mare parte în mâinile evreilor, îi dase tot sprijinul și câteva guverne ultraliberale încă se declarasă sprijinitori ai evreilor din Țara românească. Mișcarea aceasta evreiască trezise în sfârșit și opinia publică românească, care protesta împotriva cererii ovreilor atunci când chestia țărănească este îngropată de politicianismul românesc și azi e mai departe de rezolvire ca înainte de războiul balcanic.

Membrii secției București ai Ligei culturale s'au întrunit deci Duminecă în 24 crt. în sala „Dacia“ unde în fața unui public numeros s'a discutat chestia evreiască. După vorbirea de deschidere a președintelui Ligei dl Virgil Arion, ia cuvântul secretarul Ligei dl Bogdan Duică, care făcând istoria chestiunii, cere, ca ovreii străini, cari agită chestiunea, să fie expulzați și propune următoarea moțiune:

1. Articolul 7 fiind constituția noastră un punct absolut intangibil, nu putem primi prin urmare nici o abatere dela litera și spiritul lui;

2. Să se ia măsuri pentru ocrotirea elementelor românești, a căror viață economică e primejduită;

3. Să se supravegheze cu luare aminte infiltrarea în țară a acelor elemente străine ce se dau apoi drept pământeni cerând drepturi;

4. Să se ia măsuri împotriva evreilor agitatori, cari abuzând de dreptul de întrunire pe care constituția nu-l acordă decât Românilor, turbură ordinea publică amenințându-ne în propria noastră țară, fapt ce va sfârși prin a produce grave dezordini; și în fine.

5. Evreii să fie scutiți de serviciul militar, întru cât au dovedit, că sunt lipsiți de orice virtuți ostășești.

Cauza românească în delegațiuni.

— Discursul episcopului Hosszu. Răspunsul contelui Berchtold. —

În ședința comisiunii ungare pentru afacerile externe ale monarhiei noastre, ținută în Viena la 21 Noemvrie a. c. s'a dezbătut budgetul ministerului de externe pe jumătatea primă a anului 1914, și în legătură cu aceasta expozeul contelui Berchtold, despre acțiunea ministerului nostru de externe în cursul anului expirat cu referință deosebită la criza balcanică.

Opoziția maghiară a participat și la această ședință și a criticat aspru ținuta contelui Berchtold, acuzându-l cu slăbiciune și lipsă de orientare. A făcut impresie mai ales tonul aspru, cu care prințul Windisch-

FOIȚA.

Florile cele din urmă.

Ți-oi trimite'n astăseară
Un buchet de chiparoase,
Ți-oi trimite-n astăseară
Un buchet de flori frumoase
Flori plâpânde, flori de ceară.

Albe flori catifelate
Gingașe mirositoare,
Albe flori catifelate
Ga și sănii de fecioare
Flori plâpânde parfumate.

Triste ca și amintirea
Dorurilor ne'mplinite,
Triste ca și amintirea
Visurilor risipite
La oaltă cu iubirea.

Ți-oi trimite'n astăseară
Florile cele din urmă,
Ți-oi trimite'n astăseară
Flori ... păstrează-le și curmă
Visul trist din cale afară,

Delamare.

Făt-Frumos din aer.

de Leontina Ciura.

A fost odată un fecior de țăran, la al cărui leagăn, Ursitoarele au fost mai darnice ca ori când.

Veniră în crepatul zorilor, când stelele încep a se stinge, și picăturile de rouă lucesc ca mărgăritarele în bătaia celor dintâi raze de soare; se așezară la fereastră și cu glas încet, să nu le auză nimeni, începură a ursi soarta copilului.

Cea mai bătrână întrebă pe celelalte, ce soarte să-i croiască? Iar una dintre ele îi răspunse, să-i dea o viață glorioasă, să aibă parte de zile înălțătoare, că prea are ochii plini de lumină și frunte de înțelept.

Începură tus-trele să-i ofere câte ceva. Una i-a dăruit curaj de viteaz, alta să aibă parte de viclenia și ura oamenilor, iar cea mai bătrână i-a întins o coroană de rege spunându-i; „Dacă-ți vei alege coroana asta, vei fi stăpânul văzduhului, vei cutreera împărății neumbulate, te vei îmbăta de o vrajă

necunoscută, vraja înălțimii, unde tu vei fi rege și stăpân, dar... vei trăi puțin. Dacă nu, vei trăi mult, o viață liniștită, cum au toți oamenii de rând.“

Când a auzit copilul această ursire fermecată, o strălucire de glorie supraomenească îi lumină fața, și întinse mâna după coroană.

Ursitoarele multămite de această alegere, se strețorară încet, ca o învăluire de nour ușor, și dispărură în zare.

Nu mult după acestea, sosi ziua botezului. Mama copilului îl scaldă în apă de fântână adusă îndată după răsărirea soarelui, într'o albie nouă de nouță, puse în apă busuioc, să fie iubit ca busuiocul, bujor, să fie rumen și frumos, zahar, să fie dulce la vorbă, și aghiazmă, să nu se apropie de el duhurile rele. Apoi îl așeză pe pat cu horbote de țasă-turi albe ca zăpada, puse alături de el o lumânare, să fie drept ca lumina.

O puzderie de raze aurii se răspândi atunci în jurul patului, în-

graetz a combătut politica contelui Berchtold. Contele Andrassy a încercat să arate, că actuala direcție a politicii noastre de externe s'a abătut dela îndrumările repausatului său tată. Contele Apponyi a excepționat mai ales ținuta față de România spunând, că nu pricepe, cum de ministrul de externe află cuvinte de reprobare față de tonul dușmănos al ziarelor din Franța față de monarhia noastră, și nu află decât cuvinte de laudă la adresa României, deși pressa din Tară s'a arătat neasemănat mai dușmănoasă nouă decât cea din Franța. Critică apoi cu toată asprimea denumirea contelui Czernin la postul de ambasador din București și citește unele pasaje dintr'o broșură scrisă de acest diplomat, în care se neagă și răstoarnă deadreptul actualele temelii ale statului ungar.

Intre asemenea dispoziții a luat cuvântul P. S. Sa episcopul Gherlai și, într'un discurs de-o jumătate de oră, a luat la critică expozitul contelui Berchtold. Discursul întrerupt adesea de conții Hadk și Apponyi a fost ascultat cu multă atenție și a făcut o impresie adâncă. Vorbirea o schițăm în următoarele:

Prea Sînția Sa împarte expozitul contelui Berchtold în două părți. În partea primă se arată rezultatele acțiunii ministerului de externe; în a doua, ținuta pe care dorește s'o observe în viitor față de celelalte state.

Privitor la partea primă P. S. Sa își exprimă recunoștința ministrului de externe, printrucă a reușit să asigure pacea generală. Vorbitorul nu împărtășește părerea acelor delegați, cari zic, că era mai bun un războiu, printrucă în caz de războiu pe lângă jertfe materiale se mai aruncau în jale și mii de familii și rezultatul nu ar fi fost altul, din momentul în care politica externă a monarhiei noastre și-a pus de bază teza, că

prin anexarea Bosnei și a Herțegovinei și-a încheiat politica de ezpansiune și cucerire în Balcani.

P. S. Sa spune apoi, că de menținerea dominațiunii de până aci peste Adriatică a monarhiei noastre și a Italiei și de importanța creării unei Albanii independente nu vrea să se ocupe, deoarece chestia aceasta a fost pe lung tratată de ceilalți delegați. Față de al treilea rezultat realizat de politica noastră, care este crearea unor stări pe cât se poate de durabile în Balcani, nu împărtășește pesimismul multora, ci se alătură la optimismul exprimat în expozeu, anume, că statele balcanice în considerarea jertfelor aduse, a pierderilor în oameni și bani, a lipsei de reculegere a forțelor se vor reține dela ulterioare încercări războinice. Tocmai de aceea, fiindcă dânsul crede, că stările create prin pacea dela București, Constantinopol și Atena, vor fi durabile, se miră cum de s'a și lansat, peste tot ideea revizuirii tratatului dela București.

Un alt rezultat îmbucurător al acțiunii ministerului de externe vede P. S. Sa în îmbunătățirea relațiilor dintre monarhia noastră și dintre Rusia. Pe noi în criza întregă mai aproape ne-a atins primejdia unui războiu cu Rusia. Prin urmare îmbunătățirea relațiilor cu Rusia este un rezultat foarte îmbucurător din toate punctele de vedere, pentru care dl ministru de externe asemenea merită recunoștința tuturor.

Trecând la partea a doua din expozeu P. S. Sa își exprimă bucuria pentru tonul deosebit de călduros, cu care se face pomenire despre relațiile din trecut ale monarhiei cu România și despre strinsa prietinie, pe care monarhia noastră are de gând să o întrețină cu regatul vecin, care a dat atâtea dovezi de prietinie adevărată față de monarhia noastră. Inșă la locul acesta P. S. Sa

e silit a da expresiune nemulțămirii, care stăpânește opinia publică din România și dela noi față de rolul nedeslușit, ce în unele faze ale crizei balcanice monarhia noastră pare a fi observat-o față de regatul român. În ziaristica din România, și în urma aceleia, și în ziaristica română din monarhie ba și în ziarele străine s'au adus foarte grave învinuiri monarhiei, cari culminează în aceea, că monarhia a călcat obligamentele sale, pe cari ea prietină le avea față de România; pe când România între toate împrejurările, astfel și cu ocazia crizei provocate de anexarea Bosnei, s'a arătat și dovedit de prietină sinceră a monarhiei. Se spunea, că diplomația noastră la conferența din Petersburg n'a sprijinit mai intenziv pretențiile României, decât celelalte state și că a sprijinit numai pretențiile față de Silistria, iar nu față de Cadrilaterul întreg. Asemenea se spunea, că la al doilea războiu balcanic, monarhia noastră a cercat să rețină România dela ocuparea Cadrilaterului, că pe la spatele României a tratat cu Bulgarii și că în acțiunea aceasta atât de importantă, la urmă a părăsit România, lăsându-o să porceadă „pe barba proprie“. Vorbitorul nu poate crede asemenea acuze și nici nu poate admite presupunerea, că M. Sa împăratul și regele nostru ar fi părăsit pe-un singur moment pe credinciosul său prietin Carol, regele României, ceace de altfel s'a putut vedea și din depeșele schimbate între acești doi domnitor după încheierea păcii dela București. Cu toate acestea însă e un fapt netăgăduit, că în România s'a pornit un curent contrar monarhiei, care s'a manifestat în strigătele miilor de cetățeni „Jos Austria perfidă“ și curentul acesta poate să izbutească chiar a împiedeca pe oricare guvern, ca să mai poată urmări o politică amicală față de monarhia noastră.

văluind copilul într'un nour de aur. Și i-au dat numele Aurel.

Și mamă-sa îi cânta la leagăn:

Dragul mamei drag
Puiul mamei pui
Cui surizi Tu, cui?
Razei soarelui?

* * *

Când s'a făcut mare, dupăce a crescut cum alți copii nu cresc,— în fiecare zi un an, și într'o noapte altu,— era un voinic frumos, cu ochii ca întunerecul și părul ca peana corbului, cu trupul crescut în șeaua calului, cu fruntea în lumină, ca Făt-Frumos cu stea de aur. În vremea asta Ursitoarele se adunară din nou la stat, văzând, că a sosit timpul, când ficiorul trebuia să-și urmeze soartea, pe care i-o croiseră. Căci așa sunt Ursitoarele, ele nu uită niciodată ceace ursesc fiecărui om, fie să fi fost într'un ceas bun, fie într'un ceas rău, ceace ele scriseră în cartea cea mare a sorții, rămâne vecinic neschimbat, și de s'ar pune luntre și punte, nu e în stare nime să prefacă, ce au ursit ele odată.

Cele trei Ursitoare îi trimiseră o zină, cu ochii ce vrăjesc și cu privirea ce răpesc mințile, și într'o dimineată, în crepatul zorilor, când stelele dispar una câte una, se arată tulburătoare de minți în visul curat al mândrului fecior. Pe cap avea o coroană de lauri, pe care i-o întinse feciorului, se apleacă spre fața lui, învăluindu-l în părul ei, mai galben, ca razele soarelui, moale ca părul mieluşelului, cu glasul ei de zină începe să-i șoptească: „Sunt crăiasa văzduhului, m'am născut din raze de lună și firicele de soare, împărătesc o lume nestrăbătută de urmă omenească, dar singurătatea mă omoară. Am chemat mulți Feți-Frumosi, i-am alintat cu chemările mele, le-am arătat împărăția mea, unde zilele nu sunt urmate de noapte, nici nopțile de ziuă, unde stele stau de vorbă cu razele de soare, și sunt vecinic zori de primăvară. Dar nime nu m'a înțeles. Vezi coroana asta? Te știu viteaz; dacă vei veni după ea, împărăția mea va fi și a ta, vei fi nemuritor,

te vei chema craiul văzduhului, iar eu crăiasa Ta.“ Atunci zina se plecă ușor, îi luă capul în palme, sa uită lung la el, îl sărută șoptindu-i „Focul buzelor mele să te aducă la mine“ și dispăru mai iute, de cum dispăre fericirea.

Când se deșteptă, deschise ochi mari, se uită în toate părțile, căutând ceva, nice el nu știa ce. Îi părea rău că s'a deșteptat, închise ochii din nou, doar va mai vedea arătarea frumoasă cu brațele de crin și părul moale ca mătasa. Dar nu mai văzu nimic, un oftat prelung se deprinse din pieptul lui, inima i-se bătea cu putere.

„Ce a fost? Ce ființă dulce și îmbătătoare veni să-mi tulbure visul? Unde mă chiamă ea, în ce lume de vise e împărăția ei?“ Sufletul flăcăului se întristă, o durere apăsătoare îi cuprinse pieptul, un dor de ducă îl chema mereu. Simțea ceva nedeslușit, ca o chemare, ca o dorință. Incătrău? Nu știa nici el.

De acum firea lui se schimbă cu totul. Îi plăcea singurătatea,

Contele Apponyi a zis, că curentele politice din România se resimțesc și între Români din monarhie. Are dreptate dl conte — a zis P. S. Sa — și nimenea nu le-o poate lua în nume de rău Românilor din monarhie, dacă simțesc și se interesează de toate păsurile fraților lor din România și că fără a-și uita de datorițele ce le au față de dinastia și țara lor proprie, în mod firesc trebuie să simțească împreună cu frații lor, cu cari li unește sângele, originea și cultura. Și tocmai de aceea nu e indiferent, că în ce raporturi se află monarhia cu România, deoarece aceste raporturi bune sau rele influențează în măsură corespunzătoare sentimentele populațiunii române din monarhie.

Chiar de aceea P. S. Sa crede, că prietinia monarhiei noastre cu România constituie o necesitate dinastică, monarhică ba chiar o specială necesitate pentru Ungaria.

Este prin urmare o datorie a ministrului de externe să împrăștie și spulbere cu declarații categorice acuzele ridicate asupra procedurii său urmat față de regatul vecin, ca să se pună stavila curentului dușmănos pornit contra prietiniei cu monarhia noastră. Inșă nu e de ajuns, ca să se împrăștie acuzele ridicate ci e de lipsă, ca în viitor să se facă totul ca prietinia între cele două state să nu fie numai o prietinie a domnitorilor, a diplomaților și a guvernelor. Ministrul de externe va putea să se razime cu efect pe alianțele sale numai atunci, când folosul și lipsa acelor alianțe și prietinii va străbate și în sufletul milioanele de cetățeni din statele interesate.

ascultă murmurul povestitor al valurilor, freamătul nedeslușit al frunzelor. Rămânea pierdut cu ochii în zare, admirând tremurul ușor al pânzei aeriene, ce nu avea sfârșit. În clipele acestea din adierea ușoară a zefirului, i-se părea că se desprind două brațe albe întinse spre el, auzea deslușit o chemare dulce și duioasă, ca din depărtare... „Vino la mine, Făt-Frumos, vino să stăpânim întinderile albastre, zările fără de margini a împărăției mele“... Atunci simțea focul unu-i sărut, buzele i-se umpleau de o căldură ce-i înflăcărau obrazii și ochii.

Chemările se repetau într'una. Zâna cea frumoasă o vedea în somn, o vedea de-acum cu ochii deschiși, o cunună de lauri îi tremură vecinic înaintea ochilor. Făt-Frumos se aștepta la ceva întâmplare, ce nu putea să-o încunjure.

Intr'o seară se culcă mai de vreme, ostenit la trup, ca omul care a muncit toată ziua. Dar nu apucă să închidă bine ochii, cele două brațe spintecară întunerecul, strălucirea ochilor îi umplură casa de lumină, glasul fermecător îl auzi din nou: „Vino, Făt-Frumos, împărăția mea te așteaptă“.

(Va urma.)

Astfel și prietinia monarhiei cu România va fi adevărată, puternică și trainică, dacă pe lângă împrăștierea nedumeririlor se va face prin rezolvirea dreptelor plângeri ale Românilor din monarhie, ca foloasele acestei prietinii să străbată în conștiința maselor. Roagă deci pe ministrul de externe, ca în direcția aceasta să manneze chestia prietiniei monarhiei cu regatul vecin.

Pune două întrebări:

1. La conferența din Petersburg diplomația noastră a sprijinit pretențiile României numai în măsura în care le au spriginit celelalte puteri și numai pentru câștigarea Silistriei, sau s'a expus în mod deosebit și a pretins împlinirea pretențiilor României indicate față de cadrilaterul întreg?

2. Cu ocazia războiului al doilea balcanic cercat-a monarhia noastră a reținea România dela ocuparea cadrilaterului și tractat-a cu Bulgaria pe la spatele României, ori e adevărat, că și cu prilejul acesta diplomația noastră a spriginit pretențiile României în toată întinderea lor?

În presupunerea unui răspuns multumitor votează budgetul și ia la cunoștință espozeul.

În decursul vorbirii fiind întrerupt P. S. Sa de contele Hadik, că ce zice de tonul și ținuta pressei din România și despre ținuta României față de monarhia noastră, P. S. Sa a replicat, că nu se simte chemat a reprezenta în delegațiuni regatul României, iar cu privire la ținuta pressei a zis, că acela a fost numai un răspuns la tonul nemaipomenit cu care mai ales o parte a pressei maghiare a tratat chestia românească, armata românească și tot ce e românesc.

După vorbirea P. S. Sa a urmat răspunsul contelui Berchtold. Acesta după ce a făcut mai întâi unele declarații la chestiile principiare sulate de contele Károlyi, a ținut să răspundă îndată episcopului Hossu, iar nu, cum au raportat ziarile, delegatului Rakovszky. Contele Berchtold a declarat, că pertractările conferenței dela Petersburg fiind secrete, nu poate spune tot ce s'a pertractat și hotărât acolo. Zice, că viitoriului îi este rezervat a arăta *desăvârșita loialitate*, cu care diplomația noastră a spriginit *dela început și în toate fazele crizei balcanice pretențiunile întregi ale României*, lucru pe care de altfel îl știu prea bine bărbații competenți din România. De aceea poate asigura, că legătura de intimă prietinie a monarhiei noastre cu România va fi urmată neschimbat și în viitor. *Coresp.*

Alegerile congregaționale în cercul Tulgheșului din comitatul Ciucului.

Cercul Tulgheșul constă din 5 comune politice, din cari populațiunea e curat românească numai în comuna Bicaz cu 8000 de locuitori. Celelalte comune, aparținătoare acestui cerc, Tulgheșul, Corbu și Bilbor sunt amestecate, a căror jumătate locuitorii sunt unguri, iar comuna Borsec e curat ungurească. Numărul alegătorilor români e 80, iar 167 sunt străini unguri și jidani. În 15 Noembrie s'a ținut în Tulgheș alegerea alor 2 membri în congregația comitatului Ciuc. Candidați au fost 5, între cari singurul român dl Dumitru Dobrea director de bancă și mare proprietar din Tulgheș, ceilalți 4

au fost unguri. Ținem să amintim vrednică purtare a alegătorilor români, cari cu toții s'au grupat în jurul candidatului român Dumitru Dobrea, care cu voturile lor a și fost ales.

Iată ce acrie în privința acestei alegeri, într'un comitat unguresc unde românii abia fac 20% din populațiunea comitatului, un abonat al „Foi Poporului“ din Sibiu:

„Din Bicaz au venit 67 alegători, iar celelalte comune au avut 180 alegători prezenți. Toți Români au fost numai 80, ceilalți alegători erau Jidovi și Unguri. Cu toate acestea, puținii alegători români așa au lucrat și ținut la olaltă, încât din cei 5 candidați a ajuns ales numai un Ungur, anume Todor Antal, iar de al doilea membru a fost ales un Român, dl Dumitru Dobrea, director de bancă.

Nu e mare treabă ceea ce am făcut noi, dar între împrejurările cari trăim totuși credem, că ne-am împlinit datoria și am făcut un pas înainte, nu înapoi. Iar dacă Vă scriem și D-Voastră acestea, o facem ca să spuneți „domnilor“ din comitatele românești Arad și Făgăraș, că ce au putut face câțiva Români — uniți la olaltă — față cu un număr așa mare de altă nație în comitatul unguresc Ciuc. Dar noi altcum am lucrat, nu cum a făcut în alte comitate inteligența română cu alegătorii români, să nu le spună cum stă lucrul și cum trebuie să se poarte și că fiecare e alegător liber. Când cetim în foi despre cum au mers alegerile în comitatele din părțile acelea ni s'a ridică părul în cap și ne întrebăm: Ce vom mai ajunge cu așa conducători ai poporului cum sunt aceia, cari nici nu se prezintă la alegeri?! Aici cu toate că pretorele e Ungur, ba el a fost și ca președinte, iar membri de încredere, tot Unguri au fost, — nu s'a întâmplat nimic, ce nu se cade, și jaudarmii încă n'au avut nevoie de subitețele lor. De altcum pretorul nostru, Veres Lajos, e om de cinste, căci el le dă pace la alegători, să-și folosească fiecare dreptul de vot după cum voește.

Onorată Redacție! Dela alegerea noastră credem, că ar putea să învețe și amărâțul de pretor și notar din Viștea de jos. Păcat de țipa românească ce-au supt-o acei oameni, cari ne fac neamul de rușine, și sunt de-o sută de ori mai răi decât un străin! V'am scris aceasta numai pentruca să aflați și să judecați și D-Voastră, între alegerea dela noi și cea dela Viștea de jos, unde toți au fost Români, și totuși s'au purtat atât de slab“.

Ce zic frații alegători Români din comitatele Făgăraș, Arad și Alba-Inferioară la aceasta luptă purtată cu atâta bărbăție și demnitate de o mână de oameni aruncați de soarte în mijlocul unei mări de străini, și cari cu toate acestea își cunosc și împlinesc cu scumpătate datoria ce o au ca Români și fin cu sfințenie la oinștea națională???

Corespondențe.

Chestia ornatelor sacre.

Iubite Frate! La scrisoarea din 28 Octomvrie a. c. a Frației Tale îți răspund pe calea aceasta, de-o parte, ca sa nu fiu silit a repeți cele scrise în anul trecut, de

Diverse.

de altă parte, pentru că aceea ce întrebă Frăția Ta poate fi de folos și altora, și ar trebui să intereseze pe toți preoții.

E în deobște cunoscut negotul puțin onest, ce niște agenți îl fac cu ornate sacre, abuzând de naivitatea poporului. Le îmbie marfă proastă, în colorii strigătoare, cari plac poporului și-l încredințează, că nu-i primită înaintea lui Dumnezeu jertja, ce o face creștinul, dacă se târguie cu prețul acestei haine.

Ca să facă surprindere preotului, de regulă, poporul cumpără fără știrea lui, dar și cu știrea lui când cumpără insistă cu atâta tărie, mai ales femeile — frapate de frumusețea hainei și de dorul de a jertfi bisericii — încât e foarte greu să-l capacitez pe creștin, că cu același preț poate face airea mai bună treabă. Și chiar când îl îndupleci să se lase dela târg, cu greu îl mai hotărăști să cumpere de airea.

Cum ți-am scris și în anul trecut, că să scap de astfel de inzistențe, cari se îndesau cu atât mai mult, cu cât agenții aflaseră, că avem biserică nouă, am inzistat pe lângă femeile din sat — membre a reuniunii Mariane — să țesem un rând de ornate sacre. Modelul a fost prins la o expoziție în A.-Iulia, aranjată cu ocaziunea adunării fondului de teatru român. — Vei fi observat și Frăția Ta ce istețime caracterizează femeia română, când e vorba de războiu. Săvârșesc adevărate minuni de frumusețe, când se pun pe întrecere. Imi place să urmăresc de aproape această manifestare, pot să zic artistică, a sufletului femeii române. Zic a sufletului ei, pentru că în acestea lucrări își pune țărâna noastră tot sufletul și toată istețimea. Când intru în casa credincioșilor nici odată nu las nebăgate în seamă țesăturile, cari mai ales la sărbători împodobesc casa, ca pe-o mică expoziție. Și am observat, că cu cât sunt mai frumoase acestea țesături, cu atât e mai bună rânduiala și în celelalte a casei, și faptul acesta mă mângâie, că deși pe aceste țesături se cheltuie mult, totuși ele nu se pot numi lux stricicios casei gospodarului, pentru că rar recurge femeia la puna bărbatului pentru trebuințele acestea. Află ea izvoare de venit când e vorba să-și stimpere dorul după de-săvârșit. Așa bunăoară, înainte vreme, când eram copil, la noi în sat nu se pomenea să aibă cineva covoare cu alesături, țesseau covorul, nu-i vorba, și atunci cu iscusință — în ochișori — și pe urmă îl duceau la vânzător, care scotea pe el niște flori mai mult sau mai puțin frumoase, dar ele alesături nu știau, în schimb însă nu se pomenea nici aceea, ca vre-o țărâncă să aibă găște sau rațe în jurul casei, acum însă, mai ales la casa cu fete, totdeauna află găște sau rațe. Copila, care e de opt ani deja nu mai umblă hoinărind pe ulițele satului și des de dimineață scoate găștele, un cârd întreg, la câmp. Iți e mai mare dragul să vezi ogorul acoperit, pe lângă turmele de oi, și cu cârduri întregi de găște. Copilele, cari acasă n'ar face nici o treabă, de micuță se dedau a fi folositoare, iar toamna mama adună frumoși bani din rodul muncii copilei și are de unde mulțumi gustul fetei mai mari, fără de a năcăji pe tatăl cu de-acestea.

(Va urma)

A. Marcu,
preot în Dumitra.

Intru pomenirea canonicului Augustin Bunea, mort la 30 Nov. 1909, se va celebra în biserica parohială din Blaj, Duminecă în 30 Nov. un părâstus pentru odihna sufletului marelui răposat.

In aceste vremi grele pentru biserica și neamul nostru, abia cu prilejul ăstora de triste aniversări, ne mai aducem aminte de cel trecut la o viață mai liniștită și fericită, — iar lipsa pildelor eroice și sfaturilor prețioase, cari el le-ar fi putut arăta azi, ne dovedesc tot mai mult pierderea ireparabilă, ce a suferit neamul și biserica unită mai ales. —

Din arhidieceză. Baziliu Mureșan, paroh în Budiul de Câmpie, a fost numit paroh în Copand (distr. Turda). Alexandru Brumariu, adm. par. în Cevașul de Câmpie, a fost numit de paroh în Măhaciu (distr. Arieșului).

În 23 Noemvrie au fost hirotoniți întru preoți următorii clerici absoluți: Victor Neamțiu din Armeni, pus în disponibilitate, Teodor Groza din Fizeș dispus de adm. par. în Balda (distr. Cătinei), Alexandru S. Andrea din Ighiu, dispus adm. par. în Ighiu (distr. Alba Iulia), Ioan Rinea din Herșeni, dispus de adm. par. în Vurpăr (distr. Cichindealului), Ioan Tocaciu din Murășăncraiu, dispus de adm. par. în Bicaz (distr. Giurgeului) și Laurențiu Stâncel din Gârbovița, dispus de adm. par. în Silvașul maghiar (distr. Indolului).

Trupa artistică a d. V. Antonescu iarăși la Blaj. Suntem autorizați a vesti publicului nostru din Blaj și jur, că trupa teatrală V. Antonescu din România, fiind la sfârșitul turneului artistic, mâne va sosi iarăși la Blaj, și va da reprezentații *Sâmbătă în 29 Noemvrie n. și probabil și Duminecă în 30 Noemvrie a. c.*

Ceice am avut norocul a lua parte la reprezentațiile acestei trupe am admirat jocul măestru al acestor artiști de mare valoare, și nu putem decât să îndemnăm cu toată stăruința, ca publicul nostru din Blaj și cu deosebire jurul, să nu piardă ocaziunea binevenită de a se desfăta câteva momente în dulceața frumoasei noastre limbi românești, ce curge ca marea de pe buzele acestor apostoli ai culturii noastre. Să ne vedem cu bine și cât de mulți la reprezentația de *Sâmbătă seara.*

Episcopul Lugoșului în Arad. Cetim în „Drapelul”: P. S. Sa Episcopul român gr. cat. al Lugoșului Dr. T. V. Frențiu a petrecut două zile în Arad, făcând autorităților românești și celor de stat vizitele de rigoare. P. S. Sa a fost oaspele dlui deputat Dr. Ștefan C. Pop, și al P. S. Sale Episcopului român gr. or. I. I. Papp. Vizitele le-a făcut cu reverențiosul domn Ioan Boroș, prepozitul capitular al diecezei Lugoșului, lăsând înalții oaspeți pretutindeni o frumoasă impresie. Cercurile românești au rămas plăcut surprinse de personalitatea P. S. Sale Episcopului Frențiu și s'au despărțit de P. S. Sa cu dorința de a-l revedea cât mai curând la sfințirea noii biserici românești gr. cat. din Arad. R.

Advocat nou în Baia mare. Dr. Gavril Osian aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelaria avocațială în Baia-mare, strada Baiei-spie nrul 1 (Casa farmaciei Crucea roșie.)

Cardinali noi. Se vorbește, că primatole Ungariei Ioan Csernoch și arhiepiscopul din Viena Piffi încă înainte de anul nou vor primi pâlăria de cardinali. Spre acest scop — după cum se anunță din izvor demn de credință — Consistorul papal, în care vor fi creați noi cardinali, se va ținea înainte de Crăciun. Cu aceasta ocaziune se vor efectua creările de cardinali devenite în vacanță și e deplin sigur, că între noii cardinali vor fi primatole Csernoch și arhiepiscopul din Viena Piffi.

Incidentul moștenitorului nostru Francisc Ferdinand în Londra. Din Londra s'a anunțat, că moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, voind să meargă cu automobilul la serviciul divin, din cauza iuștelii cu care alerga automobilul pe străzile Londrei, a fost oprit de un polițist. Intre polițist și șoferul automobilului s'a produs un schimb de cuvinte violent, care nu a încetat nici atunci, când polițistul știe cine șede în automobil. În situația aceasta penibilă, a sosit acolo un inspector polițial, la intervenția căruia polițistul s'a domolit, lăsând ca automobilul să-și continue cursa mai departe. Lumea de pe stradă a fost viu impresionată de acest incident penibil.

Demonstrația muncitorilor fără lucru din Budapesta. Muncitorii fără lucru continuă cu demonstrațiile. Chiar ieri s'au adunat pe strapa Kossuth Lajos în număr de vre-o 500, cari la deosebite intervale de timp scoteau câte-un strigăt înădușit cerând;

„Drepturi și pâne! Jos cu panamiștii!”

Sosind poliția numai decât au imprăștiat pe demonstranți, cari s'au depărtat în liniște.

Masa studenților din Blaj a primit următoarele contribuții: Dela dna Maria Vlassa, Sâncel 12 cor., Ioan Boeriu, paroh, Lechința, în amintirea repausatului Teodor Moga din Zau 20 cor., Vasile Birluțiu, teolog 2 cor., „Orientul” institut de credit H. Dobra 20 cor., dșoara Sabina Degan din Dobra și dl Nicolae Chinda din Deva, din prilejul finanțării lor au trimis prin „Libertatea” din Orăștie 5 cor., dl Alexandru Rusu, prof. Blaj împreună cu absolvenții din 1902/3 ai gimnaziului nostru au dăruit 100 cor. — Tuturora le exprimă mulțămintă *Direcțiunea gimnazială.*

Mulțămintă publică. Mult stimata dnă Livia Dr. Boilă, dimpreună cu soțul să dl Dr. Romul Boilă, avocat în Diciosânmartin, au binevoit a dăruia bisericii gr. cat. de aici: o perdea mare de peluche pentru ușa împărătească a iconostasului, apoi 2 cuverte tot de peluche pentru tetrapoadele (analogioanele) dela bărbați și femei, provăzute dinainte cu o țesătură lucrată în motive românești și în urmă o față de masă albă pe altar, toate în preț de 120 cor.

Pentru aceste daruri, cu cari au împodobit mult biserica noastră, în numele credincioșilor mei din Diciosânmartin, le aduc și pe această cale profundă mulțămintă. Diciosânmartin, la 24 Noemvrie 1913. *Laurențiu Pascu*, paroh protopop.

Necrolog. † *Izidor Butnariu*, paroh în Roșia montană a încetat din viață în 24 a l. c. la orele 11^{1/2} a. m. în etate de 41 ani și în al 16-lea an al fericitei sale căsătorii.

Trimitem îndureratei familii sincerile noastre condoleanțe.

Partea Literară.

Vizitație canonică în Maramurăș.

27 Iunie — 24 Iulie 1913.

(Continuare).

Cărți bisericești.

În biserica de lemn de azi se află următoarele cărți bis. mai vechi: 1. Antologion slavon fără titlu. 2. Apostolul fără titlu cu însemnare despre cumpărare făcută de Cucu Grigoriu 7 Sept. 1795. 3. Ceaslov din Blaj 1766. 4. Catavasier din Blaj 1762 cu însemnare de Vârva Ștefan la 1777. 5. Evanghelie din București 1760. 6. Evanghelie rusească fără titlu cumpărată de Mariș Ștefan. 7. Evanghelie rusească din 1636. 8. Liturghier din Iași 1759. 9. Octoich din Rîmnic 1750. 10. Octoich slavon manuscris, cu însemnarea: Eu, Ștefan Moldovan, anume din Comănești. 11. Octoich rusesc tot manuscris. 12. Pentecostarion de Blaj 1768. 13. Polustav de Blaj 1793. 14. Psaltire de Sibiu 1847. 15. Strașnic de Blaj 1773 cu însemnarea lui Grigorie Vacaril din 26 Febr. 1778¹⁾.

Se află în biserică și un antimision vechiu cu inscripția românească: «Acest antimision s'au sfințit și s'au blagoslovit cu mâna iubitorului de Dumnezeu Iacob, episcopul Rădăuțului».

Primire ospitală. Promisiuni din partea străinilor pentru afaceri bisericești.

În biserică se face litie cu indicarea programului de mâne-zi. Poporul e în acelaș port și e simpatic, pare inteligent. La casa tinărului dar harnicului preot Arthur Anderco, ne așteaptă cumnata dsale Ița Popp și dna cu 2 coconi de o drăgălășie deosebită, pagupă, că fără nume românești de botez. Dșoara Ița ne surprinde cu un menü (?) românesc cu frumoase desemnuri de garoafe și cireșe făcute de Dsa cu un conținut în românește: Supă de carne. Șoncă friptă. Prăjitură caldă: Friptură de galiță și de vițal. Cătră ele era afară de menu salată etc. Jardinetti. E și aceasta o noutate în Maramurăș. Mai frumoase au fost apoi cele dea a doua zi cu toate că au fost de post, fiind Miercuri. Era un Menu cu Supă de hribe: Fasole verde și Călărabe încadrate toate între trandafiri frumoși, pe hârtia cu menu, se înțelege. Amvâzut apoi: Retișe (?) cu varză, Galuște cu brânză și Jardinettó. Mai pe sus de toate apoi o ospitalitate deosebită îți făceau plăcute clipele de petrecere acolo și te făceau să uiți de oboseală. A doua zi chiar și dnul notar Kauffmann Ignác z vrea să fie foarte amabil promițând tot sprijinul bisericii cu chestiile de controversă a proprietății unor pământuri, asupra cărora își aroagă drepturile comuna politică, ai cărei reprezentanți sunt în majoritate Evrei. Protopretorele Solcz Béla dă asigurarea, că pe urma vizitației Preasfinției Sale se vor ridica cât de curând în locul micilor biserițe de lemn frumoase biserici de piatră. Acum s'au convins cât de mici sunt bisericile față de mulțimea credincioșilor din comune. Dea Dumnezeu să î-se îplinească vorba, chiar și dacă nu ar întreveni Dsa, ci credincioșii în frunte cu preoții să îplinească aceasta.

2 Iulie — Miercuri.

Casă țărănească. Liturghie.

Toată noaptea a ploat fără să contenească baremi dimineața. În calea spre biserică întru în o casă țărănească. Impărțirea îndatinată și în alte părți: tindă, casă=chilie. Fiind din întâmplare mai săraci lipsesc co-

covoarele, cergile=țolurile de pe rudă. Sunt însă pe părete bride=tăiere, la grindă oale, care le cumpără dela Jizi=Evrei cu peștrițături cam prea evreești etc. Spunbieții Români, că acum nu mai aduc de cele vechi, cari le plăceau mai bine. Așa sunt siliți să se dedea cu gusturile evreești etc., căci n'au puțința a câștiga obiecte după gustul lor. De nu s'ar introduce baremi cu obiectele și spiritul.

Sf. liturghie s'a celebrat în biserică pentru ploaie. Mulți credincioși, cari nu încăpuse în biserică, erau bătuiți de ploaie pe sub ferestrele și strașinile bisericii. Cei dinlăuntru recitează după cetăț cu glas înalt Credeul și Tatăl nostru; se roagă asemenea cu glas înalt sub cheruvic și priceasnă; zic tărișor după preot esclamațiunile. În ziua, în care se cuminecă nu sărută nici cruce nici icoană. Aceste datini le-am observat și în Săliște, iar mai târziu în multe locuri din Maramurăș.

După Evanghelie a predicat Preasfinția Sa despre înțelepciune și blândeță purcezând din textul Evangheliei zilei: «Fiți înțelepți ca șerpul și blânzi ca porumbii» Mtt. 10, 16.

La sărutarea s. cruci s'au prezentat 452.

Reprezentanța comunală mixtă. Vizitație canonică.

După liturghie urmează recepțiuni. Șatra=pridvorul casei parohiale se umple de câțiva Români și mulți Evrei. Ceialalți Români curioși steteau pe trepte și în curte. Credeai, că Evreii venise în numele comunității izraelite. Și în numele aceluia. Sunt însă membrii ai comitetului comunal, reprezentanți ai comunei. Sunt 7 Evrei și 4 Români. Întreb câțiva Români pentru ce li aleg? Nu noi! Pe noi nu ne ascultă nimne! răspunde.

S'au prezentat și membrii curatoratului anume: I. Bizău Orzan, Vasile Mariș, cantor, Gr. Bizo I. Nicoară, Mihail Mariș Pricopan, St. Lazar, Toador Lariș sorlog, Ion Mariș mociran, Gr. Deac, Vas. Szaploneczai a babelor, Vas. Mariș crâsnic, Șt. Mariș buhan. Se face vizitație, când se vede, că protocolul esibitor e din 1907, al ședințelor curatoratului din 1906, protocol despre predici și cateheză din 1912. Matriculele botezaților, cununaților, morților din 1797. Actele în arhiv din 1894, ziarul bisericii din 1906. Avera bisericii în bani 1216 cor. 57 fil. în hârtii de valoare; bani gata 1307 cor. 57 fil. Porțiunea canonică e 13 jughere. Contribuția o plătește biserică. — Biserică e de lemn în stare bunișoară. Casa parohială de lemn cu 5 încăperi; superedificate: o șură, 2 grajduri, un șopron, 1 coteț.

Școala e de lemn, corespuzătoare legii, provăzută în parte cu rechizitele prescise. Casa docentală sub acelaș acoperiș cu 4 încăperi bună; are grajd, coteț. Toate asigurate la Transilvania Grădină de pomărit comunală. Ingrăditura în jurul bisericii de piatră, în jurul școlii și a casei parohiale de scânduri. Sunt 4 cruci în hotar susținute de credincioși. Credincioșii concurg cu câte 5 cor. de fum pentru scopuri scolastice.

Preotul are lectical 2 cor. și o zi de lucru sau 40 fil., când preotului nu-i trebuie lucru. Parohia are la 21 Aprilie 1913 fumuri 326. Prohodul mare e 16 cor., a băieților 3—10 cor., feștanie 4 cor., cununie 4 cor., maslu 4 cor., misă 1 cor. 60 fil., deslegare 2 cor., pomenire 20 fil.

Cantorul are pentru prohod mare 4 cor., cel mic 1 cor., cununie 2 cor., maslu 80 fil., deslegare 40 fil., feștanie 80 fil., missă 20 fil. Crâsnicul încă are dela misă 20 fil.

Preotul are protocol despre bolnavii provăzuți.

(Va urma).

Dr. V. Moldovan.

¹⁾ Ion Birlea o. c. p. 84.

Lytton Bulwer.**Ultimele zile ale oraşului Pompei.**

— Roman. —

In româneşte de: **AUREL B. GAJIA.**

(Continuare şi fine).

Nydia, pe care o răpise cu sine mulţimea înzădar cercă să-i afle. În zgomotul cel mare îi striga mereu. Totul era înse înzădar. Pe urmă i-a venit în minte că Glaucus s'a grăbit spre ţarmul mării. Credea, că acolo îi va întâlni. Răzimându-se de cârje îşi făcu cu dânsa loc, cutriera străzile, fără a se pierde. Biata era dedată cu întunerecul. Îşi luă calea deadreptul către ţarm.

Părea, că şi soartea o favorizează. Cenuşa şi lava ce cădea peste dânsa o scutura uşor şi îşi continuă calea.

Adese îi reţineau drumul refugiaţii.

— Bine văd eu? — zise unul din mulţime. Aceasta doar e oarba! Nu o las să peară aici! Vino cu noi mai repede!

— Ah, Sallustius, acesta e glasul tău! — zise Nydia. — N'ai văzut pe Glaucus?

— Posibil, că a scăpat deja. Zeii, cari l-au scăpat odată de moarte, s'au îndurat şi acum de el.

Sallustius încurajă pe Nydia şi o duse cu dânsul, deşi fata ar mai fi voit să rămână şi să caute pe Glaucus.

În sfârşit ajunseră cu toţii la drumul ce ducea la mare. Marea furibundă îi ameninţa şi ia cu perire. Cetele de refugiaţi se întâlneau.

— Lumea e ameninţată de foc — strigă unul.

— Aşa este. Aici e oara judecăţii, fără nici o frică. Oamenii speriaţi se retraseră îndărăt. Zăriră pe Olinthus. Sta sub streşina bisericii lui Apollo, ce era să se prăbuşască.

Pe când vorbeau astfel, din Vezuv eşi o nouă limbă pe foc. Cu toţii tremurau de frică, pe când creştinul sta ca un profet în faţa lor. Mulţimea îl cunoscuse. El a fost acela, de care s'au inspăimântat şi fiarele selbatice.

Deodată mulţimea s'a înfricat foarte. Animalul sălbatic din deşerturile Africii apără în mijlocul lor, făcându-şi cale cu puterea.

Sosiră cete noi de refugiaţi. Erau servitorii lui Arbaces, celui mort, cari aduseră cu ei bogăţiile stăpânului lor. Sophia ducea singur lumina aprinsă. În lumina acesteia sclavul observă pe Nydia.

— Ce folos ai acum de libertate, tu oarba?

— Cine eşti tu? Şti ceva de Glaucus?

— L'am văzut cu câteva minute înainte de asta.

— Unde?

— În for, la poarta de triumf. Trăgea de moarte. Posibil că până acum a şi murit.

Nydia străbătu prin mulţime şi se reintoarce în oraş. Ajunsă lângă for, strigă pe Glaucus.

Auzi un glas domol.

— Cine mă strigă? Locuitorii din Hades? Sunt gata.

— Scoală şi urmează-mă, — zise fata din Thesalia, te-am mântuit.

Glaucus luă în braţe pe Ione şi merse după oarbă. Nydia merse spre mare pe alt drum. Pe urmă ajunseră la ţintă. Erau lângă mare. Se aşezară pe naie. Ione dormea pe braţul lui Glaucus, iar Nydia la picioarele grecului. Cenuşa cădea şi pe copezişul năii, dar acum nu era mai mult periculoasă.

Ultimul capitol.

Epistola lui Glaucus către Sallustius, cu zece ani după nimicirea oraşului Pompei.

„Glaucus salută pe Sallustius! Mă rogi să te cercetez în Roma. Nu, mai bine vino la mine în Athena. Nu mă mai doresc după zgomotul oraşului împărătesc. Nu-mi mai părăsesc casa. Tu mă ademeneşti cu pompa strălucitoare a Romei; eu însă nu mai sunt cel din tinereţe. Sufletul meu n'a putut să uite umbra întunecoasă a ultimei zi din Pompei. Adese-ori mă cuget la ziua aceea şi nu pot să uit, că aici cu noi e şi Nydia, care singură ne-a mântuit. Ea e sora noastră. Şi-a câştigat libertate deplină.

Aminteşti în epistola ta, că în Roma se înmulţesc străinii. Sallustius ţie îţi descoper secretul meu. M'am cugetat mult la religia cea nouă, care acum e şi a mea. Sunt creştin. După nimicirea Pompeilor, am mai convenit odată cu Olinthus, care cu o zi după aceea, suferi martiriul pentru credinţa sa. El mi-a deschis ochii. El m'a învăţat să cred şi să mă rog. Mireasa mea Ione şi Nydia încă s'au încreştinat. Iubitul meu Sallustius! Evanghelia lui Hristos întinde mângâiere multor milioane de creştinii. Această religie te înalţă sufleteşte. Eu şi Ione ştim, că în veci vom fi unul al celuilalt. Vremea poate să treacă, noi ne vom face prav şi cenuşe, dar vom trăi în veci. Noi credem în nemurire. Cercetează-mă, Sallustius. Adu cu tine scrisorile lui Epicur, Pithagora şi Diogene. Înarmează-te la luptă. Vom discuta despre adevăratul scop al vieţii şi despre natura sufletului.

Sallustius, eu cred şi iubesc. Sunt fericit. Vino la mine, vezi cum trăim, cari sunt bucuriile şi speranţele noastre, ascultă-ne cum sună rugăciunea noastră şi atunci vei pricepe pentru ce nu doresc bucuriile şi plăcerile Romei! Dumnezeu fie cu tine!“

* * *

Au trecut vre-o şeptesprezece secole, de când Pompei a fost desgroaţi. În casa lui Diomed, în locuinţele subterane s'au aflat vre-o douăzeci de schelete, cari erau acoperite cu cenuşe. Escursionistul, dacă pleacă din Neapol, poate vedea căsile lui Sallustius şi Pausa şi templul zeiţei Isis, cu ascunzişurile de acolo. Într'o cămară a bisericii s'a aflat un schelet uriaş şi lângă el o săcură. Cu aceasta a tăiat doi pereţi şi mai departe n'a putut străbate. În mijlocul oraşului a descoperit încă un schelet şi lângă el o movilă de bani şi scumpeturi multe. Erau scheleturile lui Calenus şi Burbo. Se poate vedea şi castelul lui Arbaces, cu coridoarele-i ascunse, unde vrăjitorul acesta a făcut planuri mari şi a păcătuat atâtă. Se poate vedea castelul lui Arbaces, care în istorioara asta a avut un rol aşa de mare şi aşa de trist.

SFÂRŞIT.

Posta Administraţiunii.

Am primit şi chităm abonamentul dela: *Ocnîța* (distr. Fărăgău) pe 1911, 1912 şi până în 15/3 1913. — *Boufarii de sus* pe 1913. — *Ercea* pe 1913. — *M.-Ludoş* pe 1913 sem. 2-a. — *Bogdana* pe 1913. — *Fărău* pe 1913. — *Porcz* pe 1913. — *Telciu* pe 1911. Spre orientare notăm plătirile făcute deta 1899 încoace: În 12/9 1899 s'a plătit pe acelaşi an, în 1900 *nimic*, în 1901 17/1 solvit pe 1900, în 11/3 1902 pe 1901, în 13/6 1903 pe 1902, în 11/7 1904 pe 1903, în 1905 şi 1906 *nimic*, în 19/4 1907 pe 1904 şi 1905, în 9/6 1908 pe 1906, în 31/8 1909 pe 1907, în 1910 *nimic*, în 25/7 1911 pe 1908 şi semestrul 1-u din 1909, în 19/4 1912 solvit pe 1909 sem. 2-lea şi întreg an. 1910, iară acum (18/10) pe 1911. Deci anii 1912 şi 1913 sunt în restanţă, şi Vă rugăm a-i achita. — *Szakállasdombó* pe timpul din 1/10 1911—15/4 1912. Vă rugăm şi pentru restul din 15/4 1912—31/12 1913. — *Dr. G. P. Turda* pe 1913 sem. 1-u. — *Uzdieszentpéter* pe 1913. — *G. C. Vlădeni* pe 1913 sem. 2-lea. — *S. F. Bădon* pe 1913 pătrarul ultim. — *Gr. S. Simleu* pe 1913 pătrarul ultim. — *Felsőszeliste* pe 1912 pătrarul prim. Binevoii a trimitte restanţa şi de pe anii ceialalţi. — *Monorfalva* pe 1/6 1906—1/12 1907. Rugăm să achitaţi şi anii ceialalţi. — *Rebrisoara* pe 1912. Rugăm şi pe 1913. — *Borgótiha* pe 1913. Nrii ceruţi Vi-se spedează.

BIBLIOGRAFIE.**A apărut:****Calendar.**

Cunoscutele şi bine apreciatele calendare din editura lui W. Krafft din Sibiu, au apărut pe anul 1914:

„*Amicul Poporului*“ anul al 54-lea întocmit de I. Popovici, ca totdeauna aşa şi acuma aduce articoli originali dela scriitorii noştri de frunte şi ilustraţiuni frumoase. În frunte are portretul neuitatului nostru aviator Aurel Vlaicu, mort în 31 August, Totasemenea ne dă portretele poetului Şt. O. Iosif şi a criticului H. Chendi cu câte un articol despre aceştia. Aduce un articol scurt, dar foarte cuprinzător de N. Iorga, apoi despre dr. D. P. Barcian de dr. I. Lupuş şi un articol despre noul episcop gr.-cat. al Lugojului, dr. V. Frenţiu de Al. Ciura ş. a. Apoi istoria războiului balcanic cu numeroase ilustraţiuni şi tratatul din Bucureşti; Şematismul Românilor din Ungaria etc. E cel mai serios şi bine îngrijit calendar dela noi cu material bogat şi de valoare. Preţul 70 fil.

„*Poznaşul*“ popularul calendar umoristic al lui Ermil Borgia, ajuns în anul al 19-lea. Cunoscutul umor a lui Haralamb Călămăr ocupă întreg calendarul, merit să alunge uritul şi gândurile rele. Când eşti mai năcăjit, ia o doză de Poznaş, şi-ţi va trece de năcaz. Preţul 60 fil.

„*Calendarul Săteanului*“ care a ajuns anul al 23-lea, e cel mai bun şi mai ieftin calendar popular, cu articoli anume scrişi pentru popor. Preţul 30 fil.

De vânzare la librăria editoare W. Krafft în Sibiu, cum şi în toate librăriile din ţară.

Istoria vicariatului gr.-catolic al Hațegului de dr. Jacob Radu, canonic în Lugoj. Volumul are o extensiune de 455 pag. și e o conștientoasă și temeinică lucrare. Se află de vânzare la librăria seminarială din Blaj. Costă 5 cor. — pentru România 6 lei.

Pregătire la moarte de Sf. *Alfons Maria de Ligouri*, tradusă de Societatea Inocențiu Micu Clain a clericilor noștri din Blaj, ediția II. Din introducerea ce se face acestui op binevenit, reținem următoarele:

Primirea călduroasă, ce s'a făcut acestei cărți, mai ales din partea preoțimii, dovedește, că traducerea noastră face bună slujbă la îngrijirea sufletească.

Sprrijiniți pe aceasta credință, precum și pe îndemnul mai multora, ne încumetăm să o scoatem în a doua ediție cu unele schimbări.

I-am dat un format mic, simpatic, așa că poate fi purtată, ca o cărticică de rugăciuni. Am omis unele texte, a căror rost era să explice citate din sf. Scriptură și din sf. Părinți, dar cari de fapt mai mult repețeau acelaș lucru, aproape cu aceleaș cuvinte, decât să dea deslușiri și să arunce lumină asupra înțelesului, destul de clar din citate.

Ne-am îngrijit apoi de un limbaj simplu și mai apropiat de înțelesul tuturor.

La toate aceste modificări am avut în vedere cele mai nouă ediții ale traducerii germâne și italiene.

Răsplata muncii noastre să ne fie mângâierea, că s'fetele credincioase au tras folos pe urma ei.

Notăm, meditațiile din acest volum asupra diferitelor momente din viața omenescă și asupra morții sunt tot atâtea perle ale gândirii înalte creștinești. Preoțimea, care și până acuma a întrebuițat cu atât zor învățăturile cuprinse în acest volum, va avea în ediția a doua cartea revizuită și îndreptată.

A apărut în Făgăraș în tipografia lui Constantin Popp.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela **Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj** cu prețul **950 cor.**

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de **Df. V. Hâncu**, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o icoană

foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața cărților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la **Librăria Seminarială din Blaj** (Balázsfalva). Prețul 1'50 + 10 fil. porto.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4'30 cor. fco. Mărimea icoanelor 4⁹/₇₀ cm.

Admirabilul tablou

Din suferințele noastre,

Reprezintă un moment dureros din viața noastră. — Mărime 44,68 cm.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarului teol. gr.-cat din Blaj.** — Prețul freat 2'20 cor.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția**

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în finea anului 1912	K. 5,456,645'67
Capitale asigurate pe viață achitate	5,458,689'48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc „ 183.667,241— viață „ 11.740,710—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor. 2.603,400—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Perseane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(19 95—?)

A APĂRUT și se află de vânzare la Librăria Seminarială din Blaj:

ANTOLOGION SAU MINEIUL,

carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, ale Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților preste an după rânduiala bisericii răsăritului de legea grecească,

TOMUL I. legat în piele, cu copcii face 32 cor.
„ II. III. legat în piele, cu copcii face 78 cor.

Toate trei tomurile legate în 2 volume în piele și cu copcii fac 110 cor. — Toate trei tomurile legate în 2 volume cu călcâiu de piele fac 100 cor.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.